

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 55. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius05val-shoot-idm140381311612096.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

Den fjerde formaning til folckit huad de skulle gjøre udj deris sognekirke.

Huad schulle i nu gjøre børnlille, naar i kommer inden diße dørre, attj er her icke til forgeffuis, och gaa lige goede her ud som i kom her ind, som mand slaar vand paa en gaas och det løber aff igien, saa er der ingen schielsmiße imellom eder och diße stæene och stocke, naar i vide icke huad i schulle gjøre her inde.

Jeg troer ingen att uerre saa groffue eller || saa wforstandig udaff eder at hand vider ey huad hand uil gjøre hoes sin naboe och gienboe till brøllup och bardtzel, gilde och giestebud, i uide io daa att sette eder til bords tilsammen och først bede it fader vor, at i løbe icke udi mad, som suiin och køer (med aarloff sagtt) gjør du dett daa maa uel schee, att gud uil gjøre din arm saa lam, att du schallt icke kunde bøyie den til din mund, eller och drage din mad frem effter haanden, att du skallt icke faa saa megit med tiden som du kand stoppe i din mund, hand uil att du schalt bede hannem om dit daglige brødt, och tacke hannem derfor.

Dernest ede i och dricke med huer andre, och sidde tilsammen och taler goed snack om gud och dett som got ehr, om echteschabs handel, giffuer huer andre e||ders børnn och døttre til echte, lærer och wnderuiser huer andre, de gamle de unge at pløge, saae, høste, at sette booe med andre nøttige snack och tale, for hues allt saadant samquem ehr schichit. laa somme giffue ochsaa tilkiende, at dj erre gladhiertige, och sidde och siunge eller quæde en deylig viise, giffuer en uiise for i dantzen, dricke huer andre til med it erende aff en uiise, som ui maa, dersom ui ellers kunde fare uel dermed, dieffuelen schicker oß saa mange unde stunder der til, ui maa uel stiele oß en glad stund til och dricke en schaalle øll med huer andre endochsaa offuer uor tørst, om ui eller icke slemme och demme eller fortale huer andre, eller bruge nogen anden 56 wgudelighedt, med løsachtige noder, boeleuiser eller wgudelig gildminde och helgens paakalld, och anden wbeyleghed, som dieffuelen kommer affsted mange steder, som tidende gaar om en udøe, huor dj schulle siungit i deris|| gilde, hielp oß nu det hellige kaarß, ocsaa den blackede horß, oc den aaleglib, som gilden gjorde rijg, kyrioleys. Huoraff wj kunde tage oc føle paa, huad blindhed oc vildfarelse wi haffue weret vdi wnder pawen oc muncke.

I mue ingen anden gildminde siunge vdi eders gildehuie, end som i siunge vdi eders sogne kircke; icke maa i heller bruge liuß der inde om dagen, for dem som affdøde er, effterdj, at de er icke vdi nogen løgnachtige skiersilds pine, men enten vdi det evige pine, eller vdi det evige glæde, huilcke de haffue tiltient, met deris tro oc vantroe. Findis det at i bruge noget saadant, vdi eders gildehuuß, daa skulle i faa vor naadigste herris breff, at eders gilde skal ødeleggis. Det er jo bedre, at en dieffuelens gilde er afflagt, end gud oc mensker skall der aff lenger fortørnis oc forargis.

Huad almyße der er nu paa bordene giffuer mand stackarle for dørren.

Wide i saa vel, huad i der skulle gjøre, saa vider ocsaa huad her skal göris inden diße dørre, her er ocsaa bryllup oc gestebud, saa tiidt, som eders sogne prest, predicker eder Christum Iesum, reen oc klar til eders salighed, saa tijt er i her indbøden, oc hand gjør bryllup met huer iseer aff eder kyßer oß for vor mund, tager oß i arm, oc til naade igien, om alt det, som vi haffue brødt hannem imod, som en kiere mand, tager sin hustrue til naade igien, hand giffuer oß vor synders forladelse, det evige lifff, oc salighed, huilcke wi ocsaa forstaa, oc anamme met vor troe, oc gjør siden fruct deraff ved kierlighed til vor fattige neste; det kalle vi den bryllup, som gud fader gjorde sin søn vor herre Iesu Christo, inden diße dørre; oc den store naduere, som skeer her inde til domme dag, som der talis om i evangelio. Daa kunde i vide att her skal ocsaa ædis oc 57 drickis inde; ieg meener icke, den slemmen oc demmen, oc dantzen, met pijbe oc tromme, som skeede her vdi Seland, inden kircke dørrene, om mandag heller tijsdag i bryllupsugen, det hørde dieffuelen aff helffuede til, oc er derfor af flagt til landsting, ved kongens suerd, her skal ædis oc || drickis inde, det som vor siel skal besynderlig spisis met, oc huad wj skulle leffue met her paa jorden hoß vor næste.

Fem besynderlig oc daglige gierninger skulle i gjøre vdi eders sogne kircke, for uden offer, oc andet som siden følger effter, der en christen almue, veed vel at rette sig selff vdi.

Den første skal eders stoele paaminde eder; den anden eders prædickestoel, den tredie eders høye alter, den fjerde eders sogne degn; den femte eders fattige folckis block: som er 1) at bede, 2) høre guds ord, 3) æde oc dricke Christi lægem oc blod, 4) loffue oc tacke gud, oc 5) giffue almyße inden diße dørre; sodanne fem gierninger skulle i gjøre alle søndage, oc hellige dage, her vdi eders sogne kircke.